

Delphinium pentagynum ssp. formenteranum (Torres, Sáez, Rosselló i Blanché, 2000)

Classe: **Magnoliopsida**

Ordre: **Ranunculales**

Família: **Ranunculaceae**

BIOLOGIA DE LA CONSERVACIÓ

Es tracta d'una planta herbàcia perenne, d'entre 20 cm i un metre d'alçada, que té una soca tuberosa i fibrosa. És una espècie proterandra (és a dir els estams maduren abans que el gineceu) i alògama autocompatible (les flors no es poden fecundar a elles mateixes) que presenta uns nivells de diversitat genètica entre moderats i alts. Floreix a la primavera, des d'abril fins al maig i és pol·linitzada principalment per himenòpters (*Amegilla sp.*) i lepidòpters (*Macroglossum stellatarum*). Les llavors són molt petites (1-1,5 mm) i es dispersen per gravetat.

És una planta diploide ($2n=16$) nombre cromosòmic que comparteix amb la subspècie *pentagynum* amb la que està estretament relacionada, la qual es distribueix pel centre i el sudoest de la península Ibèrica i pel nord d'Àfrica. En aquest context, *Delphinium pentagynum subsp. formenteranum* podria tractar-se d'un particular genotip de *D. pentagynum* que hauria evolucionat sota condicions d'insularitat.

Les seves poblacions ocupen principalment clarianes de garrigues i de savinars i boscos esclarissats de *Pinus halepensis*. Aquests nuclis poblacionals es troben, en ocasions, a prop de la xarxa viària, de manera que la planta pot resultar afectada de manera directa per alteracions d'origen antròpic (artificialització, abocament de residus, etc.) així com per incendis i canvis en l'ús del sòl.

Apareix catalogada com una espècie en perill Crític al Llibre Vermell de la Flora Vasculard de les Balears i a l'Atlas y Libro Rojo de la flora vascular amenazada de España, mentre que al Catàleg Balear d'Espècies Amenaçades (Decret 75/2005) està catalogada com a Vulnerable. La principal actuació per afavorir la seva conservació implica impedir les alteracions del seu hàbitat mitjançant la creació d'una zona de reserva a les localitats on viu l'espècie.

Autor text: Sáez, LI. (Universitat Autònoma de Barcelona) i Blanché, C. (Universitat de Barcelona)

Corologia: **Formentera**

Tendència: **Moderada regressió**

Nivell d'amenaça: **En perill crític (segons el Llibre Vermell)**

Categoria de protecció: **Vulnerable (BOIB 124, 07/09/2013)**